

Obsah

Úvodné slovo	12
Š T Ú D I E	
<i>Eῖναι</i> a <i>γίγνεσθαι</i> v Demokritovom etickom a antropologickom myslení MAREK DRIMAJ	13
Koncepcia slovtvorby v <i>Τέχνη γραμματική</i> Dionysia Thraka	23
MAREK ŠIBAL	
Oplakanie Astyanakta v Euripidových Trójankách a jeho vplyv na rímsku a humanistickú literatúru	32
ANIKÓ POLGÁR	
Na pomedzí fikcie a reality: posledný rok života Kýra Veľkého	40
MICHAL HABAJ	
Podivuhodný prípad sľubu <i>ver sacrum</i> v Ríme. Poznámky k pasáži u Livia 22, 10, 1 – 6	49
BARBORA MACHAJDÍKOVÁ	
Vzťah súkromných nadácií a štátneho fondu v rámci alimentáčného programu. Konkurencia alebo spolupráca?	58
TOMÁŠ KLOKNER	
Svätovojtešská legenda <i>Nascitur purpureus flos</i>	67
LENKA FIŠEROVÁ	

<i>Formosissimus hortus</i> . Humanistický literárny kruh Štefana Radetia v Bratislave	75
ZOLTÁN CSEHY	
Latinčina a národné jazyky v prvej verzii Sambukovho spisu <i>De imitatione Ciceroniana</i>	84
DANIEL ŠKOVIERA	
Múdri a hlupáci v Bocatiových elégiách	99
EVA TARANOVÁ	
Latinské vtipy v registroch poľských šľachtických súdov 17. storočia ...	121
PAWEŁ KLINT	
Nižšie školstvo v systéme jezuitského vzdelávania	136
NICOL SIPEKIOVÁ · IVAN BALTA	
Myšlienkové prúdy vo vyučovaní filozofie na historickej Trnavskej univerzite (1635 – 1777)	145
KATARÍNA KARABOVÁ	
Stopy slovenčiny v latinskej všeslovanskej gramatike Maximiliána Václava Šimka	154
ERIKA JURÍKOVÁ · STEFAN MICHAEL NEWERKLA	
Súd rozpáleného železa podľa Jána Krmana	169
ANGELA ŠKOVIEROVÁ	
Antičtí bohové a hrdinové v renesanční a barokní Olomouci	175
BARBARA POKORNÁ	
RECENZIE	
Filip Horáček – Radek Chlup: <i>Učebnice klasické řečtiny</i> . Praha: Academia 2012. (J. Kordoš)	193

- Antisthenis fragmenta – Antisthenove zlomky.* Preložil Andrej Kalaš, úvodnú štúdiu a komentár napísal Vladislav Suvák. Bratislava: Univerzita Komenského 2013. (M. Zvarík) 196
- Pavol Valachovič: *Latinská epigrafika na Slovensku.* Trnava: Filozofická fakulta Trnavskej univerzity 2013. (T. Klokner) 198
- Janka Hečková a kolektív: *K reáliám starovekého Ríma.* Nitra 2013. (P. Valachovič) 200
- Peter Fraňo: *(Bez)mocný osud. Ciceronova interpretácia problematiky osudu v spise De fato.* Pusté Úľany: Schola Philosophica 2013. (D. Škoviera) 201
- Jozef Kordoš: *Cassius Dio a neskorá historiografia. Pertinax a Didius Iulianus v podaní Cassia Diona a ich portréty u Héródiana a v Historia Augusta.* Trnava: Filozofická fakulta – Kraków: Towarzystwo Słowaków w Polsce 2013. (D. Škoviera) 203
- Marcela Andoková: *Rečnicke umenie sv. Augustína v kázňach k stupňovému žalmom.* Bratislava: IRIS 2013. (K. Karabová) 204
- Emanuel Jirkal: *Lactantius: O smrti prenasledovateľov I. Rímske impérium na ceste od tradičných kultov ku kresťanstvu.* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta 2013. (P. Valachovič) 205
- Pavol Valachovič – Michal Habaj: *Staroveké civilizácie. Chetiti a Peržania.* Trnava: UCM 2013. (T. Klokner) 207
- Bibliotheca Alexandrina I.* Tomáš Klokner (ed.). Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského 2013. (D. Škoviera) 209
- Juraj Pigula: *Horiace srdce (Myšlienky a modlitby sv. Augustína).* Bratislava: Karmelitánske nakladateľstvo 2013. (M. Andoková) 211
- Jana Nechutová – Dana Stehlíková: *Stručné dějiny latinské literatury středověku.* Praha: Arista – Baset 2013. (L. Tkáčik) 212

- Iohannes Cuspinianus (1473 – 1529). Ein Wiener Humanist und sein Werk im Kontext.* Christian Gastgeber, Elisabeth Klecker (Hgg.). Wien: Praesens Verlag 2012. (D. Škoviera) 213
- Johannes Dubravius: Theriobulia.* Herausgegeben, übersetzt und kommentiert von Alexander Loose. Teil I. Einleitung, Edition und Übersetzung. Teil II. Kommentar. Spolia Berolinensia. Beiträge zur Literatur- und Kulturgeschichte des Mittelalters und der Neuzeit. Band 32. Hildesheim: Weidmannsche Verlagsbuchhandlung 2011. (W. Engelbrecht) 215
- Kis Witzay Josephus/Jozef/József: De lingua/O jazyku/A nyelvről.* Slovenský preklad František Šimon, maďarský preklad László András Magyar. Košice 2012. (N. Sipekiová) 217
- Erika Juríková – Ladislav Tkáčik a kolektív: *Vivat, crescat, floreat Universitas Tyrnaviensis!* Trnava: Filozofická fakulta TU 2013. (J. Šimončič) 219
- Alojz Zelliger: *Pantheon Tyrnaviense 1578 – 1930.* Reedícia. Peter Blaho, Alžbeta Hološová (edd.). Trnava: Ústav dejín Trnavskej univerzity 2012. (K. Karabová) 221
- Stephanus Käfer – Esther Kovács: *Ave Tyrnavia! Opera impressa Tyrnaviae Typis academicis 1648 – 1777.* Budapestini – Strigonii – Tyrnaviae: Typi Universitatis Tyrnaviensis MMXIII. (E. Juríková) 222
- Europatria.* Francisco de Oliveira (ed.). Coimbra: Imprensa da Universidade de Coimbra 2013. (J. Engelbrechtová) 224
- Launa Cenciaioli – Marisa Scarpignato – Silvia Racano – Marco Saioni: *Etruskovia z Perugia/Etruschi di Perugia.* Bratislava: Slovenské národné múzeum – Historické múzeum 2014. (E. Hrnčiarik) 226

SPRÁVY

- Zomrel Ladislav Bolchazy (D. Škoviera) 231

Za doktorkou Helenou Májegovou (Z. Kákošová)	232
Konferencia k 100. výročiu narodenia Miloslava Okála (N. Sipekiová) ..	233
<i>Vivat Latina reserata!</i> (A. Ostertagová)	236
Konferencia <i>Klasické jazyky na českých a slovenských univerzitách v 21. stolytí.</i> (T. Klokner)	238

Úvodné slovo

Vo svojom desiatom zväzku prináša *Sambucus* opäť rad štúdií, recenzií a správ z oblasti vied o antickom staroveku v širšom ponímaní. Uvedenú šírku vidno najmä z toho, že sú v ňom zastúpené jednak práce orientované na jazykovedu klasických jazykov a na kultúrne i politické dejiny antického staroveku, jednak práce o tradovaní antických hodnôt v umení slovesnom i výtvarnom.

Z viac ako poldruha desiatky štúdií patria tri do gréckej a dva do rímskej antiky; medzi nimi sa nachádza kritický portrét perzského kráľa Kýra Veľkého. Slovenskú medievistiku reprezentuje jediný príspevok, ktorému však nemožno uprieť uhorský kontext. Textov zameraných na dnes veľmi produktívnu neolatinistku je osem: tri z nich sa zaoberajú autormi 16. storočia, zvyšok si všíma produkciu ešte o storočie mladšiu. Štúdiá o antických námetoch vo výtvarnom umení obdobia renesancie a baroka sa síce zameriava na artefakty Olomouca, ale má potenciál zaujať a inšpirovať aj slovenských bádateľov v problematike antických tradícií.

Obsah tohto zväzku kompletizuje dvadsať recenzií publikácií, ktoré vyšli v zahraničí i na Slovensku, a päť správ z vedeckého života.

Keďže prekladáme verejnosti už jubilejný desiaty zväzok, dovoľujeme si vyjadriť na tomto mieste svoju osobnú radosť z doterajšej existencie tohto fóra, našim autorom vďaka za ochotu prispievať a neskromne vysloviť nádej, že aj čitatelia z neho načerpali veľa užitočných informácií, poučenia i potešenia. K prvej gratulácii stále mladému *Sambukovi* pripájame úprimné pranie, aby bola jeho ďalšia cesta ešte úspešnejšia.

Daniel Škoviera · Nicol Sipekiová